

Innspill til gründermeldingen

Forslag 1: Utrede og opprette minst én annen selskapsform enn AS for selskaper som er drevet av et annet formål enn profitt.

Gründere i dag har i praksis valget mellom to selskapsformer når de skal starte noe nytt: ENK og AS. Dersom du vil ansette andre er det bare AS som gjelder.

Den underliggende antagelsen bak AS er at man har «ervert til formål». Dersom man derimot setter natur- og samfunnsnytte over profitt, har man bare én mulighet til formelt å synliggjøre dette, nemlig i vedtektene til selskapet.

Man kan vedtektsfeste at man ikke har anledning til å ta ut profitt, og legge inn en bestemmelse om hvordan eventuelle verdier som gjenstår i selskapet ved avvikling av drift skal disponeres – typisk at de skal doneres til en stiftelse. Gjør man dette, kvalifiserer man til å registrere selskapet i Frivillighetsregisteret. Det gir tilgang til visse offentlige tilskudd som ikke er tilgjengelige for selskap som har ervert til formål.

Men selskapets vedtekter er lite tilgjengelige, og de færreste har hørt om Frivillighetsregisteret. Det folk ser er «AS» på slutten av selskapsnavnet. Og da tenker de nettopp at selskapet først og fremst er ute etter profitt.

Vi har opplevd at det forsterker enkeltes skepsis til å samarbeide med oss, og vi har opplevd at offentlige etater har stilt spørsmål ved vår anledning til å søke støtte fordi vi er et AS. Disse fordommene kan i de fleste tilfeller imøtegås, men det er et reelt problem at vi ikke kan synliggjøre vår status som et formåldrevet selskap i det formelle navnet vårt.

Et annet, relatert problem er at viktige deler av virkemiddelapparatet ikke er innrettet mot å bistå formåldrevne selskaper i oppstartsfasen. Innovasjon Norge er for eksempel ikke interessert i å støtte et selskap som ikke har ervert som formål. Også private investorer er generelt sett lite interessert i å investere i et selskap hvor det ikke er anledning til utbytte. Tilgangen på kapital er dermed enda vanskeligere for formåldrevne selskaper enn andre gründerbedrifter.

Det er et problem for Norge som gründernasjon, fordi mange av svarene på de store utfordringene vi står overfor vil komme fra personer og selskaper som er motivert av andre formål enn å gi utbytte til aksjonærene sine. Disse trenger også støtte i en tidlig fase for å lykkes.

Vi vil derfor ta til orde for å utrede minst én annen selskapsform enn AS for formåldrevne selskaper. Slike selskaper bør ha fordeler i deler av virkemiddelapparatet, eventuelt få egne målrettede støtteordninger. Videre bør det utredes om privat investering i slike selskaper kan gi skattefordeler for investorer, inspirert av hvordan donasjoner til veldedige formål er unntatt skatt.

En annen selskapsform enn AS er også viktig for å rekruttere flere gründere fra forskermiljøer i humaniora og samfunnsvitenskap.

Vi har bakgrunn fra humaniora. Det finnes utrolig mye kunnskap i humaniora og samfunnsvitenskap som kan komme samfunnet til gode. Men de fleste humanister og samfunnsvitere er ikke drevet av penger. Vi er motivert av at kunnskapen vår kommer samfunnet til gode.

Da holder det ikke med den vante fortellingen om entreprenørskap som kreativ ødeleggelse og disrupsjon.

Det vi også trenger, og den fortellingen vi også må fortelle, er entreprenøren som kritisk konstruktør: systemkritikere som vil bruke seg selv på å lage bedre systemer.

Mange av disse vil komme fra nettopp fra humaniora og samfunnsvitenskap. For at disse skal se og vurdere muligheten til å starte noe selv og kjenne seg igjen i fortellingene om gründere som samfunnsaktører, så trenger vi en annen selskapsform enn AS.

Forslag 2: Kritisk fremtidstenkning som grunnleggende ferdighet for alle entreprenører.

Vi står midt i en dobbel klima- og naturkrise. Vanetenkning og business as usual kommer ikke til å redde oss. Heller ikke et snevert fokus på kremmerånd og disrupsjon.

Hvis dagens og morgendagens gründere virkelig skal bidra til omstillingen til et bærekraftig samfunn, så trenger de å øve seg på å utforske systemene som problemene våre oppstår innenfor, utfordre antagelsene som disse systemene tar for gitt, og utvide mulighetsrommet for å bidra til bedre systemer og strukturelle løsninger på tvers av sektorer.

Trening i kritisk fremtidstenkning eller fremtidskyndighet – det UNESCO kaller Futures Literacy – burde derfor være en del av ethvert entreprenørskapsprogram. Les mer om Futures Literacy på [nettsidene våre](#) eller hos [UNESCO](#).

Vi vil derfor ta til orde for at gründermeldingen omtaler kritisk fremtidstenkning og Futures Literacy som den kritiske ferdigheten det er, og at man utreder muligheten for å tilby trening i kritisk fremtidstenkning til folk som vurderer å starte eller allerede har startet egen bedrift.

Beste hilsen

Ragnhild Nabben og Sveinung Sundfør Sivertsen
Fremtenkt AS